

יג: אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

עין משפט וזר מצוה

רבי יצחק אומר חייבי כריתות כבדו היו. פי' כגונותם ככלל כל העירות דמכתי ונכתרו (כל) הנפשות ולמה יאל כרת נאחמתי דמכתי ואיש אשר יקח את אחותו וקשה דהיה לו לומר נאחמתי ככלל כל העירות היתה לכן נראה לפרש דחייבי כריתות ככלל מלקות (ו) דהא גמרינן דכלל לאו איכא מלקות דאזי הוי כל הכות הרשע ולמה יאלת כרת נאחמתי שהרי אחותו כמותה היתה עם העירות נאחמתי מות ונכתרו הנפשות אלא לכן יאלת נקדושים לדיניה נכתר ולא במלקות. כלומר אין חייבי כריתות לוקין.

רבי יצחק אומר חייבי כריתות ביי. וקשה (ו) לרבי יצחק לאו דכל כריתות נמה לו דהא חסוקין דקרבן לא צנוי אהרה ושמא יש לומר דנכתנו לעונש ימירא מידי דהוה אלאו שנכללות ולא היתה לעשה:

ורבי יצחקא באי מעמא. וניי (ו) דאם חייבי מיתות אם עשו תשובה אין ב"ד של מטה מוחלין לו (ו) ומה נכר וליענד ליה תמתי:

ברשעיה המסורה זב"ד התוב מדרב. וטעמא דרבי עקיבא משום כדי רשעו ולפי זה בחייבי מיתות דלא המרו בו למיתה לדיכא רשעא דמיתה וי"ל כל מלקות דהשתא יוכא אלא רשעה דמלקות לכן וקשה דנעלמא (שנת קנד.) ספרין גבי לאו דמחמת לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד הוא ואין לוקין עליו ואף כי יוכא הנת רשעה דמיתה וי"ל דהשתא היינו כרנא דמוקי למיתיה דרבי עקיבא כהמרו בו למלקות ואפילו מיה לא לקי דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין ואין לוקין עליו (ו):

מוסף רש"י

חייבי כריתות ככלל הוי. כל חייבי כריתות ערויט הוי ככלל ונכתרו הנפשות העשיות ונכתרו נפשות ערויות. ולמה יאלת יצאת כרת כאחורנו. דמכתי נקדושים תמתי ואיש כי יקח את אחותו וגו' לרדנז ככרת הוה בבליקוט. כל החייבי כריתות דמה נישת פלגותה פשרה. לרבי עשהמיה לטענת, לפיכך נראה שניתן לזהרה מיתת ב"ד. וזו היא שיבה זו באחורנו. דמכתי נקדושים גוה שום משיבה לנייא כד דוחו מרתייה ויהי אז מרתייה שיהיה כב. וראה רש"י ורובין גו. באחורנו. לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד. וזו ישאן כן שמתמיה י"ל מיתת ב"ד ורובין י"ל ב"ד. אין לוקין עליו. דמיתת ב"ד הוא עשוי על כריתות (ד"ק שם) אלא על החייבי מיתות והחייבי בו למלקות. דהשתא לא מקטיבא אפילו הכי לא נלתיבה מיתת בית דין למלקות ורובין שם ובע"ז מהדרין ט"ז.

מה עבודת כוכבים שיה ואל תעשה. ומידין כד דוחו כרת ועל שנתנו מתעל. עבודת כוכבים לא צנוי מיה נון שמתה למתא. אף אל עשה ולא תעשה. שזוית כרת ושנתנו מתעל (כריתות ט"ז).

רבינו חננאל

כל חיובי סבורה שיש בתו לאו ישנן ככלל מלקות ארבעים חרוץ מלאו שאין בו מעשה ולאו שניתן לפרש רובעין לאו דומיא ולא תחוסם שור בדיוסן ליה קרא לחייבי מלקות וקשה מלקות ומיתת מיתה אריכתא כדן ואניה שמי רשעיתא כגון פסוק ומלקות. ובה ר' אבהו ויריש טעמא דר' עקיבא ואמר בפירושו ריבנה תורה חייבי כריתות למלקות דגמרו לה רביא לעיני מלכותי. בחייבי מלקות כתיב תקלה אחך לעיני וכו' בחייבי כריתות כתיב נתחרו לעיני בני עמם מה מיתת דכתיב ההם מלקות אף לעיני וכו' בחייבי כריתות מלקות ואקשינן ליגמרו נמי גישי מעיני דכתיב כאשר אפי שניתה דהיא חייבי מיתת ב"ד ועל מעיני אישה מלעיני מלקות ויהי חייבי מיתות ב"ד במלקות:

עין משפט וזר מצוה

רבי יצחק אומר חייבי כריתות כבדו היו. פי' כגונותם ככלל כל העירות דמכתי ונכתרו (כל) הנפשות ולמה יאל כרת נאחמתי דמכתי ואיש אשר יקח את אחותו וקשה דהיה לו לומר נאחמתי ככלל כל העירות היתה לכן נראה לפרש דחייבי כריתות ככלל מלקות (ו) דהא גמרינן דכלל לאו איכא מלקות דאזי הוי כל הכות הרשע ולמה יאלת כרת נאחמתי שהרי אחותו כמותה היתה עם העירות נאחמתי מות ונכתרו הנפשות אלא לכן יאלת נקדושים לדיניה נכתר ולא במלקות. כלומר אין חייבי כריתות לוקין.

רבי יצחק אומר חייבי כריתות ביי. וקשה (ו) לרבי יצחק לאו דכל כריתות נמה לו דהא חסוקין דקרבן לא צנוי אהרה ושמא יש לומר דנכתנו לעונש ימירא מידי דהוה אלאו שנכללות ולא היתה לעשה:

ורבי יצחקא באי מעמא. וניי (ו) דאם חייבי מיתות אם עשו תשובה אין ב"ד של מטה מוחלין לו (ו) ומה נכר וליענד ליה תמתי:

ברשעיה המסורה זב"ד התוב מדרב. וטעמא דרבי עקיבא משום כדי רשעו ולפי זה בחייבי מיתות דלא המרו בו למיתה לדיכא רשעא דמיתה וי"ל כל מלקות דהשתא יוכא אלא רשעה דמלקות לכן וקשה דנעלמא (שנת קנד.) ספרין גבי לאו דמחמת לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד הוא ואין לוקין עליו ואף כי יוכא הנת רשעה דמיתה וי"ל דהשתא היינו כרנא דמוקי למיתיה דרבי עקיבא כהמרו בו למלקות ואפילו מיה לא לקי דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין ואין לוקין עליו (ו):

מה עבודת כוכבים שב ואל תעשה אף בו. לאסוקי מיה דהוי קוס ועשה וקשה דא"כ (ס) מה אמר פרק במדא רעיונין דף ט"ז.) ל"ע דלמר כי כתיב ושמתה את החוקה לפסח ולי איתא לר' אבין דלמר השמר לא תעשה הוא דא דמתן (כריתות דף ט"ז) פסח אשן או קרבן מפני שהוא קוס ועשה ולא איתא קוס ולא תעשה הוא ומא פריך הא מימ איה רבי דומיא דענדת כוכבים דהוי שב ואל תעשה וזה מה שמעשה וי"ל דמכל מקום קשה

יג: אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

ישנו ככלל מלקות ארבעים. השמה קלקא (ו) דעתך שאם המרו בו מיתה ומלקות לוקה ומת: שאם עשו תשובה כו'. לא גרסי' לה בדברי ישמעאל: דבי עקיבא אומר חייבי כריתות. אם המרו בהם מלקות ישנן ככלל מלקות ומוקין ואין כאלן משום חייבי שמי רשעים שהמה עושה מלקות עמי הכרת לפי שיש לו אפיק שמי רשעים ועל שיכול לעמוד עלמו מעונש הכרת על ידי תשובה מב"ד של מעלה אבל חייבי מיתות אין ככלל מלקות עמי הכרת לפי שמי פורעניות מלקות ומיתה ומשילקא סופו וליכרג שאפי' יעשה תשובה אין ב"ד שלמעלה מוחלין לו את המיתה: רבי יצחק אומר. אף חייבי כריתות שהמרו כהן למלקות אין ככלל מלקות לפי שכל חייבי כריתות של ערויט ככלל הוי דכתיב (ויקרא יח) כי כל אשר יעשה מכל המועדות האלה ונכתרו הנפשות וגו': ולמה יאלת כרת כחוסו. ולמה דמכתי לנקדושים תמתי ואיש (ס"ג) יקח את אחותו וגו': לרדנז ככרת. לכן שנה ככרת שלהן לומר שאין כהן עונש אלא כרת לגדל: לאו שאין בו מעשה נמי. אלאה אמרינן ככמה דוכתי לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו: דומיא דלאו תסיפה. שהוא כחוב אלא פרשת מלקות ט': ורבי עקיבא. כיון דלמר אזי תמה מחייבו משום שמי רשעים חייבי כריתות נמי לא ילקין דהא שמי רשעים ניהו שעדיין עונש הכרת עליה: עשה אמרת. לשנוי רבי קושיא: שאם עשה תשובה. הטעם שנתן למעלה שהוא יכול לפסוק את עצמו מן הכרת ע"י תשובה המלה מיהא עדיין לא שב ואמת השתא בעוד עונש הכרת עליה: לעיני. ונכתרו לעיני בני עמם וכתיב במלקות דמכתי ענדת כוכבים אם מעיני העדה נעשהה לנגנה: זו היא שביה כו'. למדין זה מזה גזירה שוה מה שיה מולך וקופלה ועמ קף ביהא מולך וקופלה ועמ (ט) ועוד נגמר מעיני. דמיתות ב"ד למעני דכריתות מה כריתות לוקה דהא גמרת לעיני מלעינין אף מיתות ב"ד ליקה: קיבלה מעינה רבי שמואל. לתשובה זו מרבי אבהו כר ממל וטעו עלה כרשעה המסורה לב"ד הכבוב מדבר ב"ד הוהדרו שהם לא ימיינוהו שמי רשעים כגון מיתות ומלקות או מיתה ומלקות או מיתה ומלקות אבל כרת על ע"ז ב"ד הוי. ויש לפרש קיבלה מעינה רבי שמואל מרבי אבהו מירון זה על התקפתה דר' אליהו כר ממל: דאפרו ביה למלקות. לחודה: לאוהסי מיתס ב"ד. לאזהרת דני שמייני עליו מיתת ב"ד: אין לוקין עליו. כשהמרו בו מלקות כלל מיתה לפי שלא ניתן לאו זה לאזהרת עונש מלקות כשאר לוףין שהרי הרגין להוירו שאם לא כן לא היה יכול להסירה פסח ומילה. אין קרבן כשנכוג

עין משפט וזר מצוה

ישנו ככלל מלקות ארבעים. השמה קלקא (ו) דעתך שאם המרו בו מיתה ומלקות לוקה ומת: שאם עשו תשובה כו'. לא גרסי' לה בדברי ישמעאל: דבי עקיבא אומר חייבי כריתות. אם המרו בהם מלקות ישנן ככלל מלקות ומוקין ואין כאלן משום חייבי שמי רשעים שהמה עושה מלקות עמי הכרת לפי שיש לו אפיק שמי רשעים ועל שיכול לעמוד עלמו מעונש הכרת על ידי תשובה מב"ד של מעלה אבל חייבי מיתות אין ככלל מלקות עמי הכרת לפי שמי פורעניות מלקות ומיתה ומשילקא סופו וליכרג שאפי' יעשה תשובה אין ב"ד שלמעלה מוחלין לו את המיתה: רבי יצחק אומר. אף חייבי כריתות שהמרו כהן למלקות אין ככלל מלקות לפי שכל חייבי כריתות של ערויט ככלל הוי דכתיב (ויקרא יח) כי כל אשר יעשה מכל המועדות האלה ונכתרו הנפשות וגו': ולמה יאלת כרת כחוסו. ולמה דמכתי לנקדושים תמתי ואיש (ס"ג) יקח את אחותו וגו': לרדנז ככרת. לכן שנה ככרת שלהן לומר שאין כהן עונש אלא כרת לגדל: לאו שאין בו מעשה נמי. אלאה אמרינן ככמה דוכתי לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו: דומיא דלאו תסיפה. שהוא כחוב אלא פרשת מלקות ט': ורבי עקיבא. כיון דלמר אזי תמה מחייבו משום שמי רשעים חייבי כריתות נמי לא ילקין דהא שמי רשעים ניהו שעדיין עונש הכרת עליה: עשה אמרת. לשנוי רבי קושיא: שאם עשה תשובה. הטעם שנתן למעלה שהוא יכול לפסוק את עצמו מן הכרת ע"י תשובה המלה מיהא עדיין לא שב ואמת השתא בעוד עונש הכרת עליה: לעיני. ונכתרו לעיני בני עמם וכתיב במלקות דמכתי ענדת כוכבים אם מעיני העדה נעשהה לנגנה: זו היא שביה כו'. למדין זה מזה גזירה שוה מה שיה מולך וקופלה ועמ קף ביהא מולך וקופלה ועמ (ט) ועוד נגמר מעיני. דמיתות ב"ד למעני דכריתות מה כריתות לוקה דהא גמרת לעיני מלעינין אף מיתות ב"ד ליקה: קיבלה מעינה רבי שמואל. לתשובה זו מרבי אבהו כר ממל וטעו עלה כרשעה המסורה לב"ד הכבוב מדבר ב"ד הוהדרו שהם לא ימיינוהו שמי רשעים כגון מיתות ומלקות או מיתה ומלקות או מיתה ומלקות אבל כרת על ע"ז ב"ד הוי. ויש לפרש קיבלה מעינה רבי שמואל מרבי אבהו מירון זה על התקפתה דר' אליהו כר ממל: דאפרו ביה למלקות. לחודה: לאוהסי מיתס ב"ד. לאזהרת דני שמייני עליו מיתת ב"ד: אין לוקין עליו. כשהמרו בו מלקות כלל מיתה לפי שלא ניתן לאו זה לאזהרת עונש מלקות כשאר לוףין שהרי הרגין להוירו שאם לא כן לא היה יכול להסירה פסח ומילה. אין קרבן כשנכוג

למלקות. ו"כ ואל דלמר ר"ע שאם עמי תשובה טו' הכי קאמר מ"ש חייבי מורה שיש בכרת מחייבי מיתות ב"ד שאם עמי ופי' אך קשה היתה לפירוש כשלאן שכ"כ ר"י אבהו לא חס לקושיא ר"יהא כר ממל דקר גיסי לא נמור אלא לפי פי שאם עליו דמכתי נשפיה נפקא לן לאו אעתינין גיסי מעתינין ומלכות רש"י שמע דר' אבהו מירון כן על התקפתה דרביא לרבי ר' עקיבא סבר אין לוקין עליו. ואקשינן לר' עקיבא חייבי כריתות נמי לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד חייבי כריתות לאו בני אהרה ניהו שמי שפס ומילה עשו אפי' שלא הויה: (ל) ודלמא פסח ומילה משום ולא מיתת ב"ד הוא דלא כתיבא כהו אהרה דהא לא איתא אהרה אלא לחייבי השנג בקרבן. ודתי לא פסוח ואי טעמא לא כתיבא קרבן ככמה מילא כן התורה דאיתא לעבודת כוכבים כד בעדות כוכבים שי ואל תעשה ויש בייבוי (פי' חייב) ומידין: קרבן לפעתי פסח ומילה דקום עשה ניהו רבינא אמר ר' (ב) (א) חיל ג' ויתלח אהרה לקבן דכספ ויתלח טו' לא מילח כהו אהרה ומכיל ג' לא מילח אהרה טו' י"ל: